ООН
САММИТ ПО ТРАНСФОРМАЦИИ ОБРАЗОВАНИЯ
2022 ГОДА

Билим берүү системасын өзгөртүү боюнча глобалдык саммит 2022 ж.

Кыргыз Республикасынын умтулуулары жөнүндө Улуттук билдирүү

Саммит по преобразованию системы образования 2022 г.

Национальное заявление Кыргызской Республики

The Transforming Education Summit 2022

The National Statement of Commitment of the Kyrgyz Republic

Common Agenda

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF THE KYRGYZ REPUBLIC

United Nations

unesco

unicef for every child

2030-ЖЫЛГА ЧЕЙИНКИ МЕЗГИЛДЕ БИЛИМ БЕРҮҮ СИСТЕМАСЫН КАЙРА ӨЗГӨРТҮҮ БОЮНЧА КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН УМТУЛУУЛАРЫ ЖӨНҮНДӨ УЛУТТУК БИЛДИРҮҮ

2022-жылдын август айы

Бул билдирүү Бириккен Улуттар Уюмунун Башкы Ассамблеясынын жогорку деңгээлдеги жумалыгынын алкагында 2022-жылдын сентябрь айында Нью-Йоркто өткөн Глобалдык саммитте жарыяланган.

Киришүү бөлүгү

Кыргыз Республикасы балдардын жана жаштардын адамдын дараметин өнүктүрүүнүн өзгөчө маанилүүлүгүн таанып, ал өлкөнүн келечегине түздөн-түз байланыштуу болот. Ал билим жана илим чөйрөсүн адамзаттын өнүгүүсүнүн негизги булактары жана коомдогу тынчтыктын, толеранттуулуктун жана тилектештиктин негиздери катары карайт.

Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги (БИМ) билим берүүнү кайра өзгөртүү боюнча кызыкдар тараптардын ар кандай топтору менен улуттук консультациялык форум уюштурду. Беш тематикалык багытты жетектеген форум БИМге жана бардык кызыкдар тараптарга тажрыйба алмашууга жана өлкөдөгү билим берүүнү жакшыртуу келечегин кайра карап чыгууга мүмкүндүк берди.

Мындан тышкары, 1600дөн ашуун жаштарды Кыргыз Республикасындагы билим берүүдөгү көйгөйлөр жана алдыга карай өнүгүү жолдору боюнча угуу үчүн онлайн-сурамжылоо өткөрүлгөн. Сурамжылоонун маалыматтары боюнча катышуучулардын 85%ы COVID-19 пандемиясында санариптик жана интерактивдик окуу мүмкүнчүлүктөрүнүн чектелгендигинен улам билим алуунун деңгээлинин төмөндөтүүгө дуушар болушкан. 90%дан ашыгы окутуунун натыйжаларына тынчсызданышат, ошону менен бардык балдар башталгыч мектепте окуу жана математикалык көндүмдөргө ээ болушун камсыздоо үчүн Өкмөт көбүрөөк колдоо көрсөтүүгө тийиш деп эсептешет. Сурамжылоо, ошондой эле жаштар мектептерди коопсуз кылууда жана класста интерактивдүү билим алууда мугалимдер негизги ролду ойной тургандыгын көрсөттү.

Өлкөнүн милдеттенмелери

Улуттук консультациялар жана онлайн-сурамжылоонун натыйжалары боюнча Кыргыз Республикасы 2030-жылга чейинки мезгилде билим берүү системасын кайра өзгөртүү боюнча төмөнкүдөй өлкөнүн милдеттенмелери жөнүндө төмөндөгү билдирүүлөрдү кабыл алат.

Окуучулардын ден соолугуна кам көргөн инклюзивдүү, адилеттүү, коопсуз мектептер

Кыргыз Республикасынын максаты бардыгы үчүн инклюзивдүү жана адилеттүү, сапаттуу билим берүүнү камсыз кылуу. Төмөнкү артыкчылыктарга ар тараптуу колдоо көрсөтүү зарыл: тиешелүү мыйзамдарга өзгөртүүлөрдү киргизүү аркылуу эрте жана мектепке чейинки билим

берүүнүн жеткиликтүүлүгүн камсыз кылуу; пандемиядан кийин да мектепке бара албагандар үчүн дистанттык окутууну камсыз кылуу; өзгөчө билим берүү муктаждыктары бар балдарга жана жаштарга бир нече инклюзивдүү окутуу жолдорун сунуштоо; муктаж болгон балдарга, ата-энелерге жана мугалимдерге психологиялык колдоо көрсөтүү; суу, санитардык жана гигиена жана ысык тамак уюштуруу окуучулардын ден соолугу боюнча маселелерди чечүү; ошондой эле билим алуу мүмкүнчүлүктөрүндөгү гендердик, географиялык жана социалдык-экономикалык теңсиздиктерди чететтүү максатында БББМС (Билим берүүнү башкаруунун маалыматтык системасы) маалыматтарын тотоону күчөтүү, талдоо, визуалдаштыруу жана билим берүүнү пландаштыруу үчүн иш жүзүндө колдонуу.

Жашоо, жумуш жана туруктуу өнүгүү үчүн билим алуу жана көндүмдөр

Кыргыз Республикасынын максаттары: билим берүүнүн бардык деңгээлдеринде окуучулардын билим алуу натыйжаларын жакшыртуу үчүн тажрыйбаны жана ресурстарды колдонуу; балдардын негизги сабаттуулугун жана эсептөөнүн базалык көндүмдөрүн бекемдөө; акыркы муундагы окуу китептеринин стандарттарын киргизүү; санариптик жана маалыматтык сабаттуулукту күчөтүү; 21-кылымдын көндүмдөрүн өнүктүрүү мүмкүнчүлүктөрүн алардын реалдуу жашоо чөйрөсүнө ылайыктуу камсыз кылуу; туруктуу өнүгүү үчүн формалдуу жана формалдуу эмес билим берүү окуу жайларында чечимдерди кабыл алууда жаштардын катышуусун камсыз кылуу.

Мугалимдерди даярдоо, системалуу түрдө кесиптик өнүктүрүү жана квалификациясын жогорулатуу

Кыргыз Республикасынын максаты мектепке чейинки мекемелерди, мектептерди жана университеттерди жогорку сапаттагы педагогикалык кадрлар менен камсыз кылуу. Бул максатта педагогикалык чеберчиликти жана предметтер боюнча мугалимдерди даярдаган билим берүү мекемелеринде окутуунун сапатын жогорулатууга мындан ары да көмөк көрсөтүү; окутуунун мазмуну жана методдору жагынан инновациялык реформаларды илгерилетүү; мугалимдердин кесиптик өнүгүүсүнө жана карьералык жолунда колдоо көрсөтүү; мектеп кызматкерлерин мектеп чөйрөсүндө балдарды коргоо маселеси боюнча андан ары окутуу; ошондой эле айрыкча квалификациясын жогорулатууну аяктагандан кийин мугалимдик кесиптин чеберчилигин жогорулатуу.

Санариптик билим алуу

Кыргыз Республикасынын максаты натыйжалуу санариптик окутуу платформаларын түзүүгө модернизациялоого максатталган; лицензиялоо жана аккредитациялоо процесстерин автоматташтырууну камсыз кылуу; мектептерди толук кандуу «Электрондук мектеп» үчүн акыркы технология менен жабдуу, мында ден соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелген балдар же чет өлкөдө жашаган балдар тиешелүү окуу материалдарын колдонуу менен мектепте билим ала алышат; мугалимдердин санариптик көндүмдөрүн жана сабаттуулугун өнүктүрүү жана мониторинг жүргүзүү; окуучулардын жана мугалимдердин электрондук коопсуздугун камсыз кылуу; жана көбүрөөк инклюзивдүүлүк жана адилеттүүлүк үчүн билим берүүдөгү санариптик трансформацияны илгерилетүү.

Билим берүүнү каржылоо

Кыргыз Республикасынын максаты: билим берүү системасына туруктуу каржылык инвестицияларды тартуу; жогорку демографиялык көрсөткүчтөрдү эске алуу менен билим берүүгө ички ресурстарды бөлүүнү көбөйтүү жана натыйжалуу пайдаланууну, анын ичинде ИДПнын тиешелүү пайызынын өсүшүн камсыз кылууну кошкондо; билим берүүгө инвестициялардын окуучулардын окуудагы жетишкендиктерин жакшыртуу кайтарымын стимулдаштырууну камсыз кылууну; билим берүүнүн так жана ачык каржылоо үчүн билим берүү уюмунун ишине ата-энелерди жана коомчулукту тартууну камсыз кылуу; каржылоону бардык түрдөгү жана менчик түрүндөгү билим берүү уюмдарына жекелештирилген каражаттарды бөлүүгө которуу; жогорку сапаттагы жана атаандаштыкка жөндөмдүү билим алуу үчүн адам ресурстарын өнүктүрүүгө көмөктөшүүчү инновацияларга артыкчылык берүү аркылуу, ЖОЖдордо прикладдык илимдерди каржылоону толук көлөмдө көбөйтүү.

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН УЛУТТУК КОНСУЛЬТАЦИЯЛАРЫ ЖӨНҮНДӨ ОТЧЕТУ

1. УЛУТТУК БИЛИМ БЕРҮҮ СИСТЕМАСЫН ӨЗГӨРТҮҮ БОЮНЧА (ББСӨ) КОНСУЛЬТАЦИЯ ПРОЦЕССИ

Уюштуруучунун аты-жөнү: Мамбетакунов Уланбек Эсенбекович, Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министринин орун басары

Консультациялардын саны (эгер, 1 консультациядан ашык өткөрүлсө): 1

Бардык өткөрүлгөн консультациялар боюнча негизги маалымат

Күнү	2022-жыл, 22-июнь
Аталышы	Улуттук консультациялар
Түрлөрү (мисалы, улуттук/субулуттук)	Улуттук
Өткөрүлгөн жери	Кыргыз Республикасы, Бишкек, Новотел
Ар бир консультацияга катышуучулардын саны	116
Консультацияларды өткөрүү тилдүү	Кыргыз, орус, англис

Катышуучулардын жалпы саны

Катышуучулардын жашы:		**Катышуучулардын жынысы:**	
6	0 - 17	26	Эркектер
30	18 - 29	90	Аялдар
69	30 - 59	0	Көрсөтүүнү каалабайм
11	60+		

Ар бир сектордон катышуучулардын саны

35	Билим берүү	5	Тамак-аш
14	Балдарды коргоо	8	Байланыш
3	Саламаттыкты сактоо	9	Маалымат технологиясы (IT)
11	Эмгек	14	Социалдык коргоо
5	Айлана-чөйрө	5	Суу, санитария жана гигиена
7	Каржы	Башка (түшүндүшө бериңиз)	

Ар бир кызыкдар топтун катышуучуларынын саны

20	- Мугалимдер, тарбиячылар, фасилитаторлор жана профессорлор
17	- Жаштар жана студенттер (анын ичинде, балдар жана өспүрүмдөр)
9	- Мектеп жетекчилери
2	- Шаардык жана жергиликтүү бийлик өкүлдөрү
5	- Ата-энелер жана камкорчулар
3	- Чакан/орто ишканалар/бирикмелер
0	- Улуттук ири компаниялар
0	- Жогорку Кеңештин депутаттары
0	- Көп улуттуу корпорациялар
2	- Жергиликтүү бийлик
5	- Мамлекеттик жана жергиликтүү мекемелер
13	- Мамлекеттик кызматкерлер
1	- Аймактык чарбалык жамааттар
10	- Жергиликтүү өкмөттүк эмес уюмдар
7	- Эл аралык жана/же региондук каржы мекемелери
13	- Эл аралык өкмөттүк эмес уюмдар
0	- Жергиликтүү эл жана коомчулуктун лидерлери
7	- Илимий коомчулук, академиялар, университеттер, илимий-изилдөө институттары
2	- Медиа
0	- Башка (түшүндүрүп бериңиз)

2. ӨЗ АРА АРАКЕТТЕНҮҮ ПРИНЦИПТЕРИ

Улуттук консультациялардын төмөнкү принциптерин камсыз кылуу үчүн консультацияны кантип уюштурдуңуз?	
	- Жалпы мамлекеттик ыкма Улуттук консультациялар Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин мүчөсүнүн (Кыргыз Республикасынын Өкмөтү) жана БУУнун Кыргыз Республикасындагы Туруктуу координаторунун командасынын жигердүү катышуусу менен өткөрүлдү. Бул кызматташуу мамлекеттик органдардын, бизнес өкүлдөрүнүн, жаштардын, жарандык коомдун жана эл аралык уюмдардын процесске катышуусуна жана келечекке болгон көз караштары менен бөлүшүүсүнө шарт түздү.
	- Инклюзивдүүлүк жана теңчилик Инклюзивдүүлүк жана теңчилик принциптеринин негизинде Улуттук консультацияларга мугалимдер, мамлекеттик кызматкерлер, илимпоздор, бизнес жана жаштар топторунун өкүлдөрү, ошондой эле ар кандай жарандык коомдук уюмдарынын мүчөлөрү жигердүү катышты.

- «Өзгөртүүнүн агентерине» карата жаштарга көңүл буруу

Улуттук консультациялардын ишинин жүрүшүндө жаштардын өкүлдөрү баалуу салым кошушту. Ошондой эле, онлайн сурамжылоо 1600дөн ашык жаштарды Кыргыз Республикасындагы билим берүүдөгү көйгөйлөр жана алдыга карай өнүгүү жолдору боюнча ой-пикирди билүү үчүн уюштурулган. COVID-19 пандемиясынан кийинки окуу кризиси жөнүндө маалымат берүү, балдардын жана жаштардын үнү дүйнөлүк аренада угулушун камсыз кылуу үчүн Глобалдык билим алуу кызыкчылыктарын коргоо артыкчылыктарына (Global Learning Advocacy Priority) байланыштуу маалымдоо жана сурамжылоого өлкөнүн билим деңгээлин аныктоо үчүн бардык региондордон келген 1694 өспүрүмдөрдөн жана жаштардан (879 аял, 665 эркек) жооптор алынды.

3. КОНСУЛЬТАЦИЯЛАРДЫН БАГЫТТУУЛУГУ ЖАНА НАТЫЙЖАЛАРЫ

ББСӨнүн беш тематикалык багыттарынан тышкары жана талкуулоо документтеринде жана билим берүүнүн келечеги боюнча маалымдоо материалдарында баяндалган маселелерге негизделген улуттук консультациялардын негизги багыттары кайсылар болгон?*

Кыргыз Республикасындагы Улуттук консультациялар Башкы катчылыгынын «Биздин жалпы күн тартибибиз» докладтар баяндалган көз караштын, принциптердин жана сунуштардын негизинде беш тематикалык багыттардын ар бирин камтыды:

1. Окуучулардын ден соолугуна кам көргөн инклюзивдүү, адилеттүү, коопсуз мектептер
2. Жашоо, жумуш жана туруктуу өнүгүү үчүн окутуу жана көндүмдөр
3. Мугалимдерди даярдоо, системалуу кесиптик өнүгүүсүн жана квалификациясын жогорулатуу
4. Санариптик билим алуу
5. Билим берүүнү каржылоо

Улуттук консультациялардын беш негизги компоненттери боюнча негизги натыйжалар кайсылар?*

Беш негизги тематикалык багыттарды жетекчиликке алган Улуттук консультациялардын натыйжасында жарандык коомдун өкүлдөрү менен биргеликте Кыргыз Республикасынын төмөнкү милдеттенмелери аныкталды жана иштелип чыкты:

Окуучулардын ден соолугуна кам көргөн инклюзивдүү, адилеттүү, коопсуз мектептер:

- Кыргыз Республикасынын максаты бардыгы үчүн инклюзивдүү жана адилеттүү сапаттуу билим берүүнү камсыздоого аракеттенет. Төмөнкү артыкчылыктарга ар тараптуу колдоо көрсөтүү зарыл: тиешелүү мыйзамдарга тиешелүү өзгөртүүлөрдү киргизүү менен эрте жана мектепке чейинки билим берүүнүн жеткиликтүүлүгүн камсыз кылуу; пандемиядан кийин да мектепке бара албагандар үчүн дистанттык окутууну камсыз кылуу; өзгөчө билим берүү муктаждыктары бар балдарга жана жаштарга бир нече инклюзивдүү окутуунун жолдорун сунуштоо; муктаж болгон балдарга, ата-энелерге жана мугалимдерге психологиялык колдоо көрсөтүү; суу, санитария жана гигиена жана ысык тамак аркылуу окуучулардын ден соолугу боюнча маселелерди чечүү; жана ББМС (Билим берүүнү башкаруунун маалыматтык системасы) маалыматтарын топтоону күчөтүү, талдоо, визуализация жана билим берүүнү пландаштыруу үчүн иш жүзүндө колдонуу, билим алуу мүмкүнчүлүктөрүндөгү гендердик, географиялык жана социалдык-экономикалык айрымачылык теңсиздиктерин чететтүү.

Жашоо, жумуш жана туруктуу өнүгүү үчүн билим алуу жана көндүмдөр:

- Кыргыз Республикасынын максаттары: билим берүүнүн бардык деңгээлдеринде окуучулардын билим алуу натыйжаларын жакшыртуу үчүн тажрыйбаны жана ресурстарды колдонуу; балдардын негизги сабаттуулугун жана эсептөөнүн базалык көндүмдөрүн бекемдөө; акыркы муундагы окуу китептеринин стандарттарын киргизүү; санариптик жана маалыматтык сабаттуулукту күчөтүү; 21-кылымдын көндүмдөрүн өнүктүрүү мүмкүнчүлүктөрүн алардын реалдуу жашоо чөйрөсүнө ылайыктуу камсыз кылуу; туруктуу өнүгүү үчүн формалдуу жана формалдуу эмес билим берүү окуу жайларында чечимдерди кабыл алууда жаштардын катышуусун камсыз кылуу.

Мугалимдерди даярдоо, системалуу түрдө кесиптик өнүктүрүү жана квалификациясын жогорулатуу:

- Кыргыз Республикасынын максаты мектепке чейинки мекемелерди, мектептерди жана университеттерди жогорку сапаттагы педагогикалык кадрлар менен камсыз кылуу. Бул максатта педагогикалык чеберчиликти жана предметтер боюнча мугалимдерди даярдаган билим берүү мекемелеринде окутуунун сапатын жогорулатууга мындан ары да көмөк көрсөтүү; окутуунун мазмуну жана методдору жагынан инновациялык реформаларды илгерилетүү; мугалимдердин кесиптик өнүгүүсүнө жана карьералык жолунда колдоо көрсөтүү; мектеп кызматкерлерин мектеп чөйрөсүндө балдарды коргоо маселеси боюнча андан ары окутуу; ошондой эле айрыкча квалификациясын жогорулатууну аяктагандан кийин мугалимдик кесиптин чеберчилигин жогорулатуу.

Санариптик билим алуу:

- Кыргыз Республикасынын максаты натыйжалуу санариптик окутуу платформаларын түзүүгө модернизациялоого максатталган; лицензиялоо жана аккредитациялоо процесстерин автоматташтырууну камсыз кылуу; мектептерди толук кандуу «Электрондук мектеп» үчүн акыркы технология менен жабдуу, мында ден соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелген балдар же чет өлкөдө жашаган балдарга жеке жашаган жерине карабастан тиешелүү окуу материалдарын колдонуу менен мектепте билим ала алышат; мугалимдердин санариптик көндүмдөрүн жана сабаттуулугун өнүктүрүү жана мониторинг жүргүзүү; окуучулардын жана мугалимдердин электрондук коопсуздугун камсыз кылуу; жана көбүрөөк инклюзивдүүлүк жана адилеттүүлүк үчүн билим берүүдөгү санариптик трансформацияны илгерилетүү.

Билим берүүнү каржылоо:

- Кыргыз Республикасынын максаты: билим берүү системасына туруктуу каржылык инвестицияларды тартуу; жогорку демографиялык көрсөткүчтөрдү эске алуу менен билим берүүгө ички ресурстарды бөлүүнү көбөйтүү жана натыйжалуу пайдаланууну, анын ичинде ИДПнын тиешелүү пайызынын өсүшүн камсыз кылууну кошкондо; билим берүүгө инвестициялардын окуучулардын окуудагы жетишкендиктерин жакшыртуу кайтарымын стимулдаштырууну камсыз кылууну; билим берүүнүн так жана ачык каржылоо үчүн билим берүү уюмунун ишине ата-энелерди жана коомчулукту тартууну камсыз кылуу; каржылоону бардык түрдөгү жана менчик түрүндөгү билим берүү уюмдарына жекелештирилген каражаттарды бөлүүгө которуу; жогорку сапаттагы жана атаандаштыкка жөндөмдүү билим алуу үчүн адам ресурстарын өнүктүрүүгө көмөктөшүүчү инновацияларга артыкчылык берүү аркылуу, ЖОЖдордо прикладдык илимдерди каржылоону толук көлөмдө көбөйтүү.

Онлайн сурамжылоонун натыйжалары (U-report) дагы төмөнкүдөй кошумча жыйынтыктарды чыгарууга мүмкүндүк берди:

1. Респонденттердин 30%ы инклюзивдүү билим берүү балдардын ден соолугунун абалына карабастан чогуу окуганда түшүнөт.
2. Респонденттердин 36%ы 12 жылдык билим берүүнү колдосо, 22%ы бейтарап көз карашын билдирген.
3. Респонденттердин 92%ы бардык балдардын башталгыч мектепте окуу жана математикалык билимдерин алуу үчүн мамлекет көбүрөөк колдоо көрсөтүүгө тийиш деп эсептешет.
4. Респонденттердин 80%ы глобалдык окуу кризиси бар деп эсептешет.
5. Респонденттердин 69%ы башталгыч класстар аларды орто мектепке жакшы даярдаган, 21%ы жетишээрлик деңгээлде даярдаган эмес, 11%ы так билбейт, 2%ы ыбашталгыч мектепке барбайт деп жооп беришкен.
6. Респонденттердин пикири боюнча, мектептеги билим төмөнкүлөрдү камсыз кылууга тийиш:

- ✓ эсептөө жана сабаттуулук көндүмдөрү - 4%
- ✓ бардык тармактар боюнча жалпы билим - 16%
- ✓ бир нече дисциплиналар боюнча тереңдетилген билим - 15%
- ✓ келечектеги жашоо үчүн кесиптик билим - 23%
- ✓ комуникация, убакытты башкаруу жана башка жашоо көндүмдөрү - 19%
- ✓ маалыматтык технологиялар жана санариптик технологиялар көндүмдөр - 11%
- ✓ долбоорлорду башкаруу жана бизнес боюнча билимдер - 7%

Маалымат үчүн: респонденттердин билим деңгээли боюнча бөлүштүрүлүшү: 7% - башталгыч билим, 21% - толук эмес орто билим, 28% - толук орто билим, 36% - жогорку окуу жайларынын студенттери, 7% - кесиптик билим берүү, 1% - билими жок .

Ошентип, улуттук консультациялар мыйзамдардагы өзгөртүүлөрдү, ошондой эле окуу процессин калыбына келтирүү тийиш, 4-ТӨМдү толук ишке ашырууга кайтаруу жана келечегин билим берүүнүн кайра карап чыгуу үчүн зарыл болгон пландаштыруу жана бюджетти аныктоого тийиш.

НАЦИОНАЛЬНОЕ ЗАЯВЛЕНИЕ О ПРИВЕРЖЕННОСТИ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ ПРЕОБРАЗОВАНИЯ СИСТЕМЫ ОБРАЗОВАНИЯ В ПЕРИОД ДО 2030 ГОДА

Август 2022 г.

Данное заявление было озвучено на Глобальном саммите в сентябре 2022 года в Нью-Йорке в рамках недели высокого уровня Генеральной Ассамблеи ООН.

Вводная часть

Кыргызская Республика признает особую важность развития человеческого потенциала детей и молодежи, от которого напрямую зависит будущее страны. Она рассматривает сферы образования и науки как основные источники человеческого развития и как основы мира, толерантности и солидарности в обществе.

Министерство образования и науки (МОН) Кыргызской Республики организовало национальный консультационный форум с участием различных групп заинтересованных сторон по вопросам преобразования образования. Руководствуясь пятью тематическими областями, форум предоставил возможность МОН и всем заинтересованным сторонам обменяться опытом и пересмотреть перспективы улучшения образования в стране.

Кроме того, был проведен онлайн-опрос, в котором приняли участие более 1600 молодых людей, с целью узнать их мнение о проблемах в сфере образования и путях его дальнейшего развития в Кыргызской Республике. По данным опроса, 85% участников столкнулись с проблемой снижения уровня знаний по причине ограниченного доступа к цифровым и интерактивным возможностям обучения в условиях пандемии COVID-19. Более 90% обеспокоены результатами обучения, тем самым высказывая мнение, что правительство должно оказывать большую поддержку, для того чтобы все дети получили базовые навыки чтения и счета в начальной школе. Опрос также показал, что, по мнению молодежи, учителя играют ключевую роль в повышении безопасности школ и интерактивности обучения в классе.

Обязательства страны

На основе национальных консультаций и результатов онлайн-опроса, Кыргызская Республика сделает следующие заявления о страновых обязательствах по преобразования системы образования в период до 2030 года:

Инклюзивные, справедливые, безопасные школы, заботящиеся о здоровье учащихся

Кыргызская Республика стремится обеспечить инклюзивное и справедливое качественное образование для всех. Всесторонняя поддержка будет оказана следующим приоритетам: обеспе-

чение доступа к обучению в раннем и дошкольном возрасте путем внесения соответствующих изменений в законодательство; обеспечение дистанционного обучения для тех, кто не может посещать школу даже после пандемии; предоставление множества инклюзивных путей обучения для детей и молодежи с особыми потребностями в обучении; оказание психологической поддержки нуждающимся детям, родителям и учителям; решение вопросов здоровья учащихся посредством обеспечения водой, санитарией и гигиеной, а также горячим питанием; и усиление сбора, анализа, визуализации и фактического использования данных ИСУО для планирования образования с целью устранения существующих гендерных, географических и социально-экономических различий в доступе к возможностям обучения.

Обучение и навыки для жизни, работы и устойчивого развития

Кыргызская Республика стремится использовать опыт и ресурсы для улучшения результатов обучения учащихся на всех уровнях образования; укрепить базовые навыки грамотности и счета детей; внедрить стандарты и учебники последнего поколения; укрепить цифровую и информационную грамотность; предоставить возможности для развития навыков 21 века, соответствующих условиям реальной жизни; и обеспечить возможности участия молодежи в принятии решений в формальном и неформальном образовании в целях устойчивого развития.

Подготовка преподавателей, систематическое профессиональное развитие и повышение квалификации

Кыргызская Республика стремится обеспечить дошкольные образовательные организации, школы и университеты высококачественными педагогическими кадрами. С этой целью будет оказана дальнейшая помощь в повышении качества преподавания в учебных заведениях, которые готовят учителей по педагогическим навыкам и предметам; в продвижении инновационных реформ в плане содержания и методов преподавания; в поддержке учителей в профессиональном развитии и карьерном росте; в дальнейшем обучении школьного персонала по вопросам защиты детей в школьной среде; и в повышении эффективности профессии учителя, особенно после завершения курсов повышения квалификации.

Цифровое обучение

Кыргызская Республика нацелена на создание и модернизацию эффективных платформ цифрового обучения; обеспечение автоматизации процессов лицензирования и аккредитации; оснащение школ новейшими технологиями для создания полноценной «Электронной школы», где дети с ограниченными возможностями здоровья или дети, проживающие за рубежом, смогут получать школьное образование с использованием соответствующих учебных материалов; развитие и мониторинг цифровых навыков и грамотности учителей; обеспечение электронной безопасности для учащихся и учителей; и продвижение цифрового преобразования в образовании для достижения большей инклюзивности и справедливости.

Финансирование образования

Кыргызская Республика ставит своей целью предоставление устойчивых финансовых инвестиций в систему образования; увеличение выделения внутренних ресурсов на образование и обеспечение их эффективного использования, включая рост соответствующего процента ВВП с учетом высоких демографических показателей; обеспечение того, чтобы инвестиции в образование стимулировали отдачу в виде улучшения достижений учащихся в учебе; вовлечение родителей и сообществ в деятельность образовательных организаций для обеспечения четкого и прозрачного финансирования образования; переход на персонифицированное выделение средств образовательным организациям всех типов и форм собственности; увеличение финансирования прикладных наук вузов в полном обьеме, отдавая приоритет инновациям, которые способствуют развитию человеческих ресурсов для качественного и конкурентоспособного образования.

ОТЧЕТ О НАЦИОНАЛЬНЫХ КОНСУЛЬТАЦИЯХ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1. ПРОЦЕСС НАЦИОНАЛЬНЫХ КОНСУЛЬТАЦИЙ САММИТА TES

Имя и фамилия организатора консультаций: Мамбетакунов Уланбек Эсенбекович, заместитель Министра образования и науки Кыргызской Республики.

Количество консультаций (если проведено более одной консультации): 1

Основная информация по проведенной консультации(ям)

Дата(ы)	22 июня 2022 г.
Название(я)	Национальные консультации
Типы (например, национальная/субнациональная)	Национальная
Место проведения	Новотел, г. Бишкек, Кыргызская Республика
Количество участников в каждой консультации	116
Язык проведения консультации	Кыргызский, русский, английский

Общее количество участников

Возраст участников:		Гендерная принадлежность участников:	
6	0 - 17	26	мужчины
30	18 - 29	90	женщины
69	30 - 59	0	предпочитаю не указывать
11	60+		

Количество участников от каждого сектора

35	Образование	5	Питание
14	Защита детей	8	Коммуникация
3	Здравоохранение	9	Информационные технологии
11	Труд	14	Социальная защита
5	Окружающая среда	5	Вода, санитария и гигиена
7	Финансы	Другое (пожалуйста, поясните)	

Количество участников от каждой группы заинтересованных сторон

20	- Учителя, педагоги, методисты, преподаватели вузов
17	- Молодежь и студенты (включая детей и подростков)
9	- Директора школ
2	- Представители городских и местных органов управления
5	- Родители и опекуны
3	- Предприятия/профсоюзы малого/среднего бизнеса
0	- Крупные национальные компании
0	- Члены парламента
0	- Транснациональные корпорации
2	- Местные органы власти
5	- Правительственные и местные учреждения
13	- Государственные служащие
1	- Региональные экономические сообщества
10	- Местные неправительственные организации
7	- Международные и/или региональные финансовые учреждения
13	- Международные неправительственные организации
0	- Коренные народы и лидеры сообществ
7	- Научное сообщество, академические учреждения, университеты и исследовательские институты
2	- Средства массовой информации
0	- Другое (поясните, пожалуйста)

2. ПРИНЦИПЫ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ

Каким образом при организации консультаций было обеспечено соблюдение следующих принципов?	
	- Общеправительственный подход Национальные консультации проводились при активном участии Министерства образования и науки Кыргызской Республики, члена Кабинета Министров Кыргызской Республики (Правительства Кыргызской Республики) и команды Постоянного координатора ООН в Кыргызской Республике. Такое сотрудничество обеспечило государственным органам, представителям бизнеса, молодежи, гражданского общества и международных организаций возможность принять участие в процессе и поделиться своим видением будущего.
	- Инклюзивность и равенство Опираясь на принципы инклюзивности и равенства, в Национальных консультациях активно участвовали учителя, государственные служащие, ученые, представители бизнеса и молодежных групп, а также члены различных организаций гражданского общества.

	- Внимание к молодежи как к «агентам изменений» Представители молодежи внесли ценный вклад в ход работы Национальных консультаций. Кроме того, был организован онлайн-опрос, чтобы узнать мнение молодых людей о проблемах в сфере образования и путях дальнейшего развития в Кыргызской Республике. В опросе приняли участие 1694 представителя молодежи (879 девушек, 665 юношей), в том числе подростки и молодежь из всех регионов, с целью определения уровня образования в стране, предоставления информации о кризисной ситуации в сфере обучения после COVID-19, а также для информирования адвокации, связанной с Глобальным приоритетом адвокации обучения для обеспечения того, чтобы голоса детей и молодежи были услышаны на глобальной арене.

3. НАПРАВЛЕННОСТЬ И РЕЗУЛЬТАТЫ КОНСУЛЬТАЦИЙ

Какова(ы) была(и) основная(ые) область(и) внимания национальных консультаций, исходя из пяти тематических направлений саммита TES и вопросов, обозначенных в Документах для обсуждения и Справочных материалах по перспективам образования?*

Национальные консультации в Кыргызской Республике охватили каждую из пяти тематических областей, основываясь на видении, принципах и предложениях, изложенных Генеральным секретарем в докладе «Наша общая повестка дня»:

1. Инклюзивные, справедливые, безопасные школы, заботящиеся о здоровье учащихся
2. Обучение и навыки для жизни, работы и устойчивого развития
3. Подготовка преподавателей, систематическое профессиональное развитие и повышение квалификации
4. Цифровое обучение
5. Финансирование образования

Каковы основные итоги по пяти ключевым компонентам национальных консультаций?*

В результате Национальных консультаций, руководствуясь пятью основными тематическими направлениями, были сформулированы и разработаны совместно с представителями гражданского общества следующие обязательства Кыргызской Республики:

Инклюзивные, справедливые, безопасные школы, заботящиеся о здоровье учащихся:

- Кыргызская Республика стремится обеспечить инклюзивное и справедливое качественное образование для всех. Всесторонняя поддержка будет оказана следующим приоритетам: обеспечение доступа к обучению в раннем и дошкольном возрасте путем внесения соответствующих изменений в законодательство; обеспечение дистанционного обучения для тех, кто не может посещать школу даже после пандемии; предоставление множества инклюзивных путей обучения для детей и молодежи с особыми потребностями в обучении; оказание психологической поддержки нуждающимся детям, родителям и учителям; решение вопросов здоровья учащихся посредством обеспечения водой, санитарией и гигиеной, а также горячим питанием; и усиление сбора, анализа, визуализации и фактического использования данных ИСУО для планирования образования с целью устранения существующих гендерных, географических и социально-экономических различий в доступе к возможностям обучения.

Обучение и навыки для жизни, работы и устойчивого развития:

- Кыргызская Республика стремится использовать опыт и ресурсы для улучшения результатов обучения учащихся на всех уровнях образования; укрепить базовые навыки грамотности и счета детей; внедрить стандарты и учебники последнего поколения; укрепить цифровую и информационную грамотность; предоставить возможности для развития навыков 21 века, соответствующих условиям реальной жизни; и обеспечить возможности участия молодежи в принятии решений в формальном и неформальном образовании в целях устойчивого развития.

Подготовка преподавателей, систематическое профессиональное развитие и повышение квалификации:

- Кыргызская Республика стремится обеспечить дошкольные образовательные организации, школы и университеты высококачественными педагогическими кадрами. С этой целью будет оказана дальнейшая помощь в повышении качества преподавания в учебных заведениях, которые готовят учителей по педагогическим навыкам и предметам; в продвижении инновационных реформ в плане содержания и методов преподавания; в поддержке учителей в профессиональном развитии и карьерном росте; в дальнейшем обучении школьного персонала по вопросам защиты детей в школьной среде; и в повышении эффективности профессии учителя, особенно после завершения курсов повышения квалификации.

Цифровое обучение:

- Кыргызская Республика нацелена на создание и модернизацию эффективных платформ цифрового обучения; обеспечение автоматизации процессов лицензирования и аккредитации; оснащение школ новейшими технологиями для создания полноценной «Электронной школы», где дети с ограниченными возможностями здоровья или дети, проживающие за рубежом, смогут получать школьное образование с использованием соответствующих учебных материалов независимо от их физического местонахождения; развитие и мониторинг цифровых навыков и грамотности учителей; обеспечение электронной безопасности для учащихся и учителей; и продвижение цифрового преобразования в образовании для достижения большей инклюзивности и справедливости.

Финансирование образования:

- Кыргызская Республика ставит своей целью предоставление устойчивых финансовых инвестиций в систему образования; увеличение выделения внутренних ресурсов на образование и обеспечение их эффективного использования, включая рост соответствующего процента ВВП с учетом высоких демографических показателей; обеспечение того, чтобы инвестиции в образование стимулировали отдачу в виде улучшения достижений учащихся в учебе; вовлечение родителей и сообществ в деятельность образовательных организаций для обеспечения четкого и прозрачного финансирования образования; переход на персонифицированное выделение средств образовательным организациям всех типов и форм собственности; увеличение финансирования прикладных наук вузов в полном объеме, отдавая приоритет инновациям, которые способствуют развитию человеческих ресурсов для качественного и конкурентоспособного образования

Результаты онлайн-опроса (U-отчет) также позволили сделать следующие дополнительные выводы:

1. 30% респондентов понимают, что инклюзивное образование - это когда дети учатся вместе, независимо от состояния их здоровья.

2. 36% респондентов поддерживают 12-летнее образование, 22% выразили нейтральное отношение.
3. 92% респондентов считают, что государство должно оказывать большую поддержку, чтобы все дети получили базовые навыки чтения и счета в начальной школе.
4. 80% респондентов считают, что существует глобальный кризис обучения.
5. 69% респондентов ответили, что начальная школа достаточно хорошо подготовила их к средней школе, 21% - что недостаточно хорошо, 11% не знают точно, а 2% ответили, что не ходили в начальную школу.
6. Респонденты считают, что школьное образование должно обеспечивать:
   - ✓ навыки счета и грамотности - 4%
   - ✓ общие знания по всем направлениям - 16%
   - ✓ глубокие знания по некоторым дисциплинам - 15%
   - ✓ профессиональные знания для будущей жизни - 23%
   - ✓ коммуникация, управление временем и другие жизненные навыки - 19%
   - ✓ навыки в области информационных технологий и цифровых технологий - 11%
   - ✓ знания в области управления проектами и бизнеса - 7%

Для справки: распределение респондентов по уровню образования: 7% - начальное образование, 21% - неполное среднее образование, 28% - полное среднее образование, 36% - студенты вузов, 7% - профессиональное обучение, 1% - без образования.

Таким образом, представляется, что национальные консультации должны определить изменения в законодательстве, а также планирование и бюджетирование, необходимые для восстановления процесса обучения, возвращения к полной реализации ЦУР-4 и переосмысления перспектив образования в будущем.

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF THE KYRGYZ REPUBLIC

United Nations

unesco

unicef for every child

THE NATIONAL STATEMENT OF COMMITMENT OF THE KYRGYZ REPUBLIC TO TRANSFORM THE EDUCATION SYSTEM IN THE PERIOD UP TO 2030

August 2022

This statement was announced at the Global Summit in September 2022 in New York as part of the high-level week of the United Nations General Assembly.

Introduction

The Kyrgyz Republic has recognized the particular importance of developing the human potential of children and youth, which directly affects the future of the country. It views the fields of education and science as the core sources of human development and as the foundations of peace, tolerance, and solidarity in the society.

The Ministry of Education and Science (MOES) of the Kyrgyz Republic organized a national consultation forum with various groups of stakeholders for the transformation of education. Guided by five thematic areas, the forum enabled the MOES and all stakeholders to share experience and rethink the prospect of better education in the country.

In addition, the online poll was organized to hear from more than 1,600 young people regarding the educational challenges and ways forward in the Kyrgyz Republic. According to the poll, 85 per cent of the participants experienced a learning loss due to the limited access to digital and interactive learning opportunities in the COVID-19 pandemic. Over 90 per cent are concerned about learning outcomes, thereby suggesting that government should provide more support to ensure that all children gain basic reading and math skills in primary school. The poll also suggests that young people believe that teachers play a key role in making schools safer and learning more interactive in the classroom.

Country commitments

Informed by the national consultation and the results from the online poll, the Kyrgyz Republic will make the following country commitment statements for the transformation of education system in the period up to 2030.

Inclusive, equitable, safe schools that care about student health

The Kyrgyz Republic aims to ensure inclusive and equitable quality education for all. Comprehensive support is to be provided to the following priorities: ensuring access to early and preschool-age learning with relevant legislative changes; providing distance learning for those unable to go to school even after the pandemic; offering multiple inclusive learning pathways to children and youth with special educational needs; providing psychological support for children, parents and teachers in need; addressing issues on student health through water, sanitation and hygiene and hot meals; and strengthening EMIS data collection, analysis, visualization and actual

use for education planning in order to tackle the existing gender, geographical and socio-economic disparities in access to learning opportunities.

Learning and skills for life, work and sustainable development

The Kyrgyz Republic aims to leverage expertise and resources in improving student learning outcomes at all levels of education; strengthen children's foundational literacy and numeracy skills; implement the content of the latest generation standards and textbooks; strengthen digital and information literacy; provide the 21st century skills development opportunities relevant to their real-life environment; and ensure participation opportunities for youth in decision-making in formal and non-formal education settings for sustainable development.

Teacher training, systematic professional development and advanced training

The Kyrgyz Republic aims to provide preschools, schools, and universities with high quality teaching personnel. For that end, further assistance is to be provided to improving the quality of teaching in educational institutions that train teachers in pedagogy skills and subject matters; to advancing innovative reforms in terms of content and methods of teaching; to supporting teachers in professional development and career pathways; to further train school personnel on child safeguarding in school settings; and to increasing the effectiveness of the teaching profession, especially after the completion of advanced training.

Digital learning

The Kyrgyz Republic aims to build and upgrade effective digital learning platforms; ensure the automation of licensing and accreditation processes; equip schools with the latest technology for a full-fledged "Electronic School", where children with disabilities or children living abroad can enjoy school education using relevant learning materials; develop and monitor teachers' digital skills and literacy; ensure e-safety for students and teachers; and advance digital transformation in education for greater inclusiveness and equity.

Financing education

The Kyrgyz Republic aims to make sustainable financial investments in the education system; increase the domestic resource allocation to education and ensuring the efficient use, including the growth of an appropriate GDP percentage, given the high demographic rates; ensure that the investment in education stimulates returns to improved learning achievements of students; ensure the involvement of parents and communities in the activities of the educational organization for the clear and transparent financing of education; switch financing to personalized allocation of funds for educational organizations of all types and ownership forms; and increase the financing of applied university science in full whilst giving priority to innovations that contribute to the development of human resources for high-quality and competitive education.

THE NATIONAL CONSULTATIONS REPORT OF THE KYRGYZ REPUBLIC

1. NATIONAL TES CONSULTATION PROCESS

Convenor's Name: Mambetakunov Ulanbek Esenbekovich, Deputy Minister of Education and Science of the Kyrgyz Republic.

Number of consultations (if more than one consultation takes place): 1

Basic information on all the consultation (s) convened

Date(s)	June 22, 2022
Titles(s)	The National Consultations
Types (e.g. National/Subnational)	National
Geographic Focus	Novotel, Bishkek, Kyrgyz Republic
Number of Participants for each consultation	116
Language used	Kyrgyz, Russian, English

Total number of participants

Age of participants:		Gender of Participants:	
6	0 - 17	26	Male
30	18 - 29	90	Female
69	30 - 59	0	Prefer not to say
11	60+		

Number of Participants from each Sector

35	Education	5	Nutrition
14	Child Protection	8	Communication
3	Health	9	Information Technology
11	Labor	14	Social Protection
5	Environment	5	Water, Sanitation, and Hygiene
7	Finance	Other (please explain)	

Number of participants from each Stakeholder Group

20	- Teachers, educators, facilitators, and professors
17	- Youth and students (including children and adolescents)
9	- School leaders
2	- City and local government representatives
5	- Parents and caregivers
3	- Small/medium enterprises/unions
0	- Large national companies
0	- Members of Parliament
0	- Multinational corporations
2	- Local authorities
5	- Government and local institutions
13	- Public servants
1	- Regional economic communities
10	- Local Non-Governmental Organizations
7	- International and/or Regional financial institutions
13	- International Non-Governmental Organizations
0	- Indigenous peoples and community leaders
7	- Scientific community, academic, universities, and research institutes
2	- Media
0	- Other (please explain)

2. PRINCIPLES OF INTERACTION

How did you organize the consultation to ensure the following principles of national consultations?	
	- A whole-of-government approach National Consultations were conducted with the active involvement of The Ministry of Education and Science of the Kyrgyz Republic, a member of The Cabinet of Ministers of the Kyrgyz Republic (Government of the Kyrgyz Republic), and the team of the UN Resident Coordinator in the Kyrgyz Republic. This collaboration ensured government bodies, business representatives, youth members, civil society and international organizations were able to take part in the process and share their visions for the future.
	- Inclusion and equality Based on the principles of inclusiveness and equality, teachers, civil servants, scientists, representatives of business and youth groups, as well as members of different civil society organizations actively took part in the National Consultations.

	- Focusing on youth as 'agents of change' Youth representatives made a valuable contribution to the work of the National Consultations. In addition, an online poll was organized to hear from young people regarding the educational challenges and ways forward in the Kyrgyz Republic. The survey solicited responses from 1694 young people (879 female, 665 male), comprising adolescents and youth from all regions, to determine the levels of education in the country, provide information on the learning crisis after COVID-19, and to inform advocacy linked to the Global Learning Advocacy Priority to ensure that the voices of children and youth are heard on the global stage.

3. CONSULTATION FOCUS AND OUTCOMES

What was/were the main area(s) of focus of the national consultation(s), based on the TES five thematic action tracks and the issues outlined in the Discussion Papers and the Futures of Education Briefing Notes?*

The National consultations in the Kyrgyz Republic covered each of the five thematic areas based on the vision, principles, and proposals offered by the Secretary-General in the «Our Common Agenda» report:

1. Inclusive, equitable, safe schools that care about student health
2. Learning and skills for life, work, and sustainable development
3. Teacher training, systematic professional development, and advanced training
4. Digital Learning
5. Financing education

What are the main outcomes regarding the five key components of the national consultation(s)?*

As a result of the National Consultations guided by five main thematic areas, the following obligations of the Kyrgyz Republic were formulated and developed jointly with representatives of a civil society:

Inclusive, equitable, safe schools that care about student health:

- The Kyrgyz Republic aims to ensure inclusive and equitable quality education for all. Comprehensive support is to be provided for the following priorities: ensuring access to early and preschool-age learning with relevant legislative changes; providing distance learning for those unable to go to school even after the pandemic; offering multiple inclusive learning pathways to children and youth with special educational needs; providing psychological support for children, parents and teachers in need; addressing issues on student health through water, sanitation and hygiene and hot meals; and strengthening EMIS data collection, analysis, visualization and use for education planning to tackle the existing gender, geographical and socio-economic disparities in access to learning opportunities.

Learning and skills for life, work and sustainable development:

- The Kyrgyz Republic aims to leverage expertise and resources in improving student learning

outcomes at all levels of education. This includes strengthening children's foundational literacy and numeracy skills; implementing the content of the latest generation of standards and textbooks; strengthening digital and information literacy; providing opportunities for the development of the 21st-century skills relevant to real-life environments, and; ensuring participation and opportunities for youth in decision-making in formal and non-formal education for sustainable development settings.

Teacher training, systematic professional development and advanced training:

- The Kyrgyz Republic aims to provide preschools, schools, and universities with high-quality teaching personnel. To that end, further assistance is to be provided to improving the quality of teaching in educational institutions that train teachers in pedagogy skills and subject content; to advancing innovative reforms in content and teaching methods; to support the professional development of teachers and their career pathways; to further train school personnel on safeguarding children in school settings; and to increase the effectiveness of the teaching profession, especially after the completion of advanced training.

Digital learning:

- The Kyrgyz Republic aims to build and upgrade effective digital learning platforms; ensure the automation of licensing and accreditation processes; equip schools with the latest technology for full-fledged "Electronic Schools", which will enable children with disabilities or children living abroad to enjoy school education using relevant learning materials regardless of where they are physically located; develop and monitor teachers' digital skills and literacy; ensure e-safety for students and teachers; and advance digital transformation in education for greater inclusiveness and equity.

Financing education:

- The Kyrgyz Republic aims to make sustainable financial investments in the education system; increase the domestic resource allocation to education and ensuring the efficient use, including the growth of an appropriate GDP percentage, given the high demographic rates; ensure investment in education stimulates returns to improved learning achievements of students; ensure the involvement of parents and communities in the activities of the educational organization for the clear and transparent financing of education; switch financing to the personalized allocation of funds for educational organizations of all types and ownership forms, and increase the financing of applied university science in full whilst giving priority to innovations that contribute to the development of human resources for high-quality and competitive education.

The results of the online poll (U-report) also made it possible to draw the following additional conclusions:

1. 30% of respondents understand that inclusive education is when children study together, regardless of their health status.
2. 36% of respondents support 12-year education, 22% expressed a neutral attitude.
3. 92% of respondents believe that the state should provide more support to ensure all children get basic reading and math skills at primary school.
4. 80% of respondents believe there is a global learning crisis.
5. 69% of respondents answered that primary school prepared them well enough for secondary school, 21% that it did not prepare them well enough, 11% did not know for sure, and 2% answered that they did not go to primary school.

6. The respondents believe that school education should provide:
    - ✓ numeracy and literacy skills - 4%
    - ✓ general knowledge of all sectors - 16%
    - ✓ deep knowledge in several disciplines - 15%
    - ✓ professional knowledge for future life - 23%
    - ✓ communications, time management and other life skills - 19%
    - ✓ IT and digital skills - 11%
    - ✓ knowledge in project management and business - 7%

For reference: the distribution of respondents by level of education: 7% - primary education, 21% - incomplete secondary education, 28% - complete secondary education, 36% - university students, 7% - vocational training, 1% - no education.

Thus, it appears that national consultations should identify changes in legislation, and that planning, and budgeting needed to restore the learning process, return to the full implementation of SDG-4, and rethink the prospects for education in the future.